

VSTANE Z LAVICE a stojí predo mnou.

Aké nádherné farby. Zelená čiapka. Červené gumáky, čierne oči.

– Tu máš zapaľovač, – povie a natiahne ruku.

Potom zodvihne zo zeme vysávač lístia a odchádza. Pokrčím papierový pohár a dám si ho do vrecka. Kráča k cintorínu a po ceste si natáhuje rukavice, myslím na jeho ruky, prečo som sa ich nedotkla, vstanem a zodvihnem prilbu a pílu. Kráčam ku kopcu. Nad kopcom visí mesiac.

Viem, že sa to stane, dnes, dnes, dnes. Neviem síce ako, no aj tak ma zahreje pri srdci. Dole v sektore devätnásť sa zohne a pripevní si vysávač na chrbát. Obloha je tmavomodrá, ešte stále vidieť zopár hviezd, strčím si do uší štuple z diskmena a nasadím si prilbu, dám si ruku do vrecka a nahmatám gombíky na prehrávači, stlačím play. Potom naštartujem pílu, podarí sa mi to na prvý pokus, a ona sa so mnou dá do reči.

I'd like to do a song of great social and political import, – povie. And it goes like this.

Keď spieva, pílu ledva počujem, klže sa po smreku a konáre padajú, pôsobí to tak mätko, ide to ľahko, a aj moje myšlienky sú rovnako mäkké. Teraz už mám kde pracovať a urobím smerový zárez, pravidelný trojuholník do kmeňa stromu. Presuniem sa a začnem robiť hlavný rez, piliny frkajú a v ušiach počujem len jej hlas, žiadne nástroje, iba ten hlas a nejaký predmet, ktorým si udiera do taktu. *Oh Lord!* spieva, *Won't you buy me a Mercedes-Benz?* A zakaždým, keď tie slová počujem, spomeniem si na výchovného poradcu. Ako

som sedela uňho v kabinete a schovávala som sa za vlasy. Vtedy som bola ešte iná, bola som jednou z tých, čo každého nenávidia, s každým sa vyspia a s každým sa pobijú, nevedela som, prečo to robím, ale odrazu som sa ocitla v tom kabinete a výchovný poradca otvoril môj spis a zhlboka sa nadýchol.

Pamätám si, že vonku pršalo, smrek čoskoro padne, a on ma dostal na starosť, mali sme zase raz vymyslieť, čo so mnou bude. Odstúpim od stromu a vidím, že nedorez sa začína lámať, najprv pomaly, potom rýchlo, a nakoniec sa strom zvalí na zem. Páči sa mi to, každučký raz. Sedela som teda v nízkom kresle, aké mávajú v takýchto kabinetoch, a on si mohol o mne v spise prečítať všetko, pod stolom ležal zlatý retríver a spal.

– Rozhodovanie sa asi nie je tvoja silná stránka? – opýtal sa.

Prikývla som.

– Ale teraz, keď začneš chodiť na našu školu, myslíš, že sa to zmení? – opýtal sa.

– Možno, – odvetila som.

Nato zodvihol hlavu.

Zamračil sa a sklonil hlavu nad spis. A znovu ju zodvihol.

– Prepáč, – povedal.

Blúdil mi zrakom po tvári. Na stole mu šumel počítač.

– Ospravedlň ma, – povedal znovu.

– To je v poriadku, – povedala som, nechápuc, za čo sa ospravedľuje, no on na mňa naďalej zísal, na moje čelo a ústa a líca.

– To je šialené, – povedal.

Mal bradu a pod stolom mu spal pes, trochu som ho poštekliha nohou, mala som obuté gumáky.

– Čo také? – opýtala som sa.

– Šialene sa podobáš, – povedal. – Na Janis.

Dívala som sa naňho. On sa díval na mňa a usmieval sa a krútil hlavou.

– Na Janis Joplinovú, – povedal a nadvihol obočie. –
Nevieš, kto to je?

A zrazu vykukne slnko. Neodolám, prestanem píliť, ruka sa mi prestane triasť a na zemi leží kopa zlatistých pilín. Slnko.

Nič z tohto som predtým nevidela.

Aké sú cintoríny nádherné, keď sú plné ružových kvetov. Aká je nádherná jeseň a jar a leto. Aha, tam dole, kde vychádza slnko, stojí David, zložím si ochranný štít, aby som ho videla jasnejšie, teraz sa zohýba a kladie vysávač lístia na zem, a ja mám chuť z neho strhnúť všetky šaty a pozrieť sa, ako vyzerá pod nimi, je chudý, ale chcem vedieť, či má hladkú kožu a ako mu obopína rebrá, mám chuť sa ho dotýkať po celom tele a cítiť, či je studený alebo teplý, a zistiť, či sa zachveje, keď sa ho niekto dotkne, tak ako ja. Pohnem sa. Cítim, ako sa mi šaty lepia na telo. Ona mi chrapčí do uší ako mačka, pesnička sa blíži ku koncu, spieva ako bosorka alebo psychopatka, a nakoniec je ticho. *That's it*, povie, a potom sa rehoce tým svojím chrapľavým hlasom.

That's it, hahaha.

Aj ona bola príliš často spitá, a príliš spitá, keď bola spitá, presne ako ja, v hoteli Chelsea urobila Leonardovi Cohenovi fajku a on o tom neskôr napísal pesničku, podobne ako písali o mne na školskom záchode, ale to všetko je už minulosť, s tým som už skoncovala, ešte chvíľu sa musím pozeráť do slnka, vychádza nad kopcom, a niekedy sú tu srnky, také veci som predtým nevidela.

Naštartujem pílu a rozkročím sa, presúvam sa popri smreku, ktorý leží na zemi, a pílim zvyšné konáre, jeden po druhom. Na boku, hore, na boku. Na boku, hore, na boku. Pracujem rýchlo, aj šéf to vraví, poslal správu aj do školy a David mi ju jedno ráno prečítal, *žiačka robí veľké pokroky a podáva dobré pracovné výkony*. Tak, a som hotová, všetky konáre ležia na

tráve, idem k ďalšiemu stromu, dúfam, že šéf tie listy posielala tomu chlapíkovi so psom. Pretože tomu veľmi neveril, to som si všimla. No nikdy nezabudnem, ako spieval. Odrazu len začal spievať, na kancelárskom kresle pri písacom stole, ale najprv povedal to, čo ona: *I'd like to do a song of great social and political import.*

A potom spieval. Cítila som sa trápne a pozrela som sa na psa, škrabal o zem pazúrmí, pesnička sa mu nepáčila. V kabinete boli dva stoly, a keď sa chlapík dostal k tretej strofe, pes vstal a pobral sa, lahol si pod ten druhý stôl, a ja som hľadela do zeme, bolo tam žlté linoleum, zdalo sa mi čudné počúvať, ako spieva, bol to predseda výchovný poradca s bradou a veľkým bruchom, ale teraz klepal pravitkom po podložke a spieval: *Oh Lord! Won't you buy me a night on the town? I'm counting on you Lord, please don't let me down.*

Ja som tam len sedela a hniezdila sa v kresle. Vtedy som totiž ešte nechápala, že to je začiatok.

Bolo to ako v tých rozprávkach, ktoré nám pani učiteľka čítala na základnej škole.

Človek dostane tri razy radu a nakoniec všetko pochopí.

– Nuž teda, – povedal zrazu a vstal, a vzápätí vstal aj pes.

Nechápala som, či to je všetko, či mám odísť alebo čo.

Začal si baliť veci na stole. Potom si na jednej ruke stiahol rukáv, už sa na mňa nedíval, iba s hlavou otočenou k oknu povedal: – Pusti si jej platne, vypočuj si ich.

– Dobre, – odvetila som.

– Úplne sa na teba podobá. Úplne, – povedal. – Je smiešne, že si o nej ešte nepočula.

Vtedy som vstala aj ja. Na stole mal fotku svojej ženy a detí, zodvihol ju a prešiel rukávom po stole, typický utierač prachu, to mi bolo jasné. Potom sa presúval ďalej popri stole a ukladal si papiere na kopy, mal v sebe čosi špinavé, to mi bolo jasné.

– Tak teda dovidenia, – povedal, jednu kopy papierov

zodvihol a buchol hranou kolmo na stôl, takže sa všetky listy zarovnali.

– Dovidenia, – odzdravila som, otvorila som dvere a vyšla na chodbu, cez otvorené okno bolo cítiť dážď, vyšla som z budovy a prešla po školskom dvore, žiaci tam neboli, uviazala som si okolo hlavy šatku, zmokla som.

A spomenula som si na to až po týždni, keď mi zavolať a ja som ešte bola v posteli, že sme nevymysleli, čo so mnou bude.

Lístie je také nádherné. Lístie pod nohami. Nejde mi to však do hlavy: prežila som sedemnášť jesení a nikdy som si lístie nevšimla, že má všetko takú peknú farbu. Aha, tam hore ešte stále visí mesiac, biely a úzky, idem k brezám, aj tie treba spíliť, aj tu budú hroby, všade tu budú hroby, neprekáža mi to. Začnem malou úzkou brezou. Vediem cez ňu lištu, čoskoro padne, čoskoro padne, keď takto pracujem, mám ľahké myšlienky, kotúľajú sa mi hlavou s takou ľahkosťou. Už. Už padá. Teraz si musím naplánovať, ktorý z tých veľkých stromov spílím ako prvý.

Položím pílu na zem. Stiahnem si rukavice, vopchám ruky do vreciek a zohrejem si ich o stehná.

To ona vo mne tak žiari.

Janis.

Mama o nej tiež nepočula, sedela v kuchyni a fajčila a iba povedala nie, iba potriasla hlavou. Ja som však zašla do knižnice a to cédečko som si požičala.

Stála som na parkovisku pred knižnicou, fučalo a po oblohe sa valili sivé mraky, stála som medzi všetkými tými autami, roztvorila obal cédečka a vybrala z neho brožúrku.

A keď som ju otvorila, zmenila som sa.

Veď to som ja.

Na fotkách som bola ja, v parkoch, kde ľudia ležali na tráve, a s pierkom vo vlasoch, bola som to ja, s obrovskými okrúhlymi okuliarmi, bielou tvárou a tým svojským úsmevom, a na pódiu, vrieskala som a tisla k sebe mikrofón, na fotkách boli moje zjazvené líca a strapaté vlasy. Šla som domov a vložila cédečko do diskmena.

Stlačila som play a ozval sa môj hlas.

Prechádzala som sa po izbe, šla som k oknu a všetko bolo iné.

Obloha bola sivá, ale bytovky žiarili, akoby všetko zalialo svetlo. Pesničky sa dali ľahko naučiť, šepkala som si ich: *Bye bye baby bye bye*. Na cestách a zablatenej tráve. Ona spievala a ja som to cítila, bola to odpoveď na všetky otázky, bola som to ja.

Podobať sa na niekoho. To je jedna z najlepších vecí.

Ten biely pocit, keď paralen začne účinkovať.

Alebo ešte lepšie, keď vám niekto číta, a nikto sa nepýta prečo. Keď vám niekto číta a vy si môžete zavrieť oči. Podobať sa na niekoho. Môžete si zavrieť oči a oprieť sa a počúvať, ako dážď klope na okno.

Potom som sa iba prechádzala medzi bytovkami a počúvala diskmen. Vošla som doprostred cesty a rozpažila ruky, hojdala som sa na ihrisku, vyššie a vyššie, obloha bola sivá a jej hlas sa mi vrýval do uší, chraplavý a hlučný a škrípavý a čistý, a presne tak som sa cítila vo vnútri, ten jej mačací hlas, ktorým spieva, ako ním kričí, ja tak nekričím, ale v mojom vnútri je to úplne rovnaké, moje vnútro kričí presne ako ona.

A keď ten výchovný poradca zavola, bolo už neskoro. Povedal, že sme úplne zabudli na to, prečo som prišla. Ale to už bolo neskoro, ležala som v posteli so štuplami v ušiach, v noci som mala na nočnom stolíku diskmen a ona spievala, kým som nezaspala, a ráno som stlačila play ešte skôr,

než som odhrnula paplón, nemohla som sa vrátiť do školy a zistiť, že mám znova nastúpiť do nového ročníka a znova sa zapojiť do nejakého projektu.

– Ako sa máš? – opýtal sa poradca.

Natiahla som sa a zodvihla zo zeme štuple od diskmena, jeden som si strčila do ucha a stlačila play, a ona začala bedákať *oh lord, oh lord, oh baby-baby-baby*, také tie slová, ktoré nevie prestať spievať.

– Mali sme predsa dohodu, – povedal mi do druhého ucha. – Nemali?

Práveže sme žiadnu dohodu nemali.

– Vidím tu v papieroch, že...

– Hmm, – odvetila som.

No potom už nič nepovedal. Nemal tam totiž nič napísané, to som vedela.

– Si prijatá na našu školu, – povedal.

Zostalo ticho. Iba *lord, oh lord, oh baby, baby, darling*.

– Chcem si to trochu premyslieť, – povedala som.

– Môžeme premýšľať spolu, – odvetil. – Niečo vymyslíme, uvidíš. Dám ti termín stretnutia.

Keď som tam mala ísť najbližšie, bol november. Prišiel mi list, že sa mám dostaviť, tak som sa dostavila, mala som novú bundu z ovčej kože a pierko vo vlasoch. Nechcela som žiadne vzdelanie, chcela som len, aby sa na mňa díval tým svojím zmäteným pohľadom, nechcela som nič viac. Prešla som cez chodbu a zaklopala na dvere. Ale nebol tam.

Nebol tam on ani jeho pes, bola tam nejaká pani so svetlými kučeravými vlasmi. Bola mladá, podala mi ruku, mala ju teplú. Povedala, aby som si sadla a ponúkla mi kávu, na stene mala fotku svojej mačky.

– Anders dnes, bohužiaľ, nemohol prísť, – povedala, a kývla hlavou k druhému stolu.

– Aha, – povedala som.

Otvorila môj spis a trochu si v ňom listovala.

Potom ho položila na stôl a opýtala sa: – Čo by si vlastne chcela robiť?

Sedela v kancelárskom kresle s rukami na kolenách. Mala rifle na traky a tenké končatiny, trup mala úzky, niečo v nej žiarilo.

– Čakáte bábätko? – opýtala som sa.

Otočila sa na stoličke a pozrela sa na svoju mačku, bola oranžová, a po chvíli sa otočila ku mne.

– Áno, – odvetila. – Je to vidieť?

– Nie je, – povedala som.

– Nie je, – povedala. – Pretože som len v druhom mesiaci.

– Iba mi to napadlo, – povedala som.

– Áno, – povedala.

– Ja som prosto taká, – povedala som.

Znovu sa pozrela na mačku. Potom sa natiahla k stolu, vzala si môj spis, položila si ho na kolená a otvorila ho. Mala len pásikavé ponožky. Obočie mala vysoké, zahnuté a pekné, mačka ležala v tráve pred schodmi.

– Ale vráťme sa k tebe, – povedala. – Čo by si chcela robiť?

Za oknom: Hnedé listy sa trepotali vo vetre, asfalt bol úplne čierny.

A ja som vedela, čo chcem.

Ten spôsob, akým sa so mnou rozprávala, tá teplá kožušina v mojej bunde, a to, že som uhádla, že čaká dieťa.

– Už nechcem chodiť do školy, – povedala som.

– Chápem, – povedala.

– Chcem trochu pracovať, – povedala som.

Odzrazu som vedela, že je to pravda. Mala som v hlave jasno. Pracovať. Zarábať peniaze. Počúvať Janis.

– Myslím, že to bude najlepšie, – povedala som.

Pozrela sa do spisu.

– Áno, – povedala. – To znie rozumne.

– Ďakujem, – povedala som.